

Kerim Demirci

Adli Dilbilim Sözlüğü

Ankara
2024

Adli Dilbilim Sözlüğü

Kerim Demirci

ORCID: 0000-0001-6489-9690

©Tüm Hakları Saklıdır.

Bu kitabın Türkiye'deki basım, yayın ve satış hakları Anı Yayıncılık Eğitim ve Danışmanlık San. Tic. Ltd. Şti.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri herhangi bir bilgi depolama ve erişim sistemiyle, mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, aktarılamaz, dağıtılamaz.

Yayıncı Sertifika No : 49260
Matbaa Sertifika No : 47479
ISBN : 978-605-170-989-5
e-ISBN : 978-605-170-990-1
ROR : 01ek5g375
ISNI : 0000000485146649
Kapak Tasarımı : Anı Yayıncılık
Mizanpaj : Anı Yayıncılık
Dil Kontrol : Anı Yayıncılık
Baskı : Vadi Grafik Tasarım Ltd. Şti.
Adres : İvedik Org. San. Bölgesi 88 Oto 3. Bölge
1420. Cad. No: 58/5 Yenimahalle-ANKARA
Tel : 0 312 395 85 71

KÜTÜPHANE BİLGİ KARTI

Adli Dilbilim Sözlüğü

Demirci, Kerim

Anı Yayıncılık, Ankara/Türkiye

2024, 1. Baskı, x + 126 Sf., 13,5x19,5 cm

ISBN : 978-605-170-989-5

e-ISBN : 978-605-170-990-1

ROR : 01ek5g375

ISNI : 0000000485146649

Dilbilim, Adli Dilbilim

Anı Yayıncılık

Kavaklıdere Mahallesi, Kızılırmak Caddesi

No: 10/A Çankaya/ANKARA 06680

Tel: 0 312 425 81 50 pbx

e-posta: info@aniyayincilik.com.tr

<http://www.aniyayincilik.com.tr>

A harfinin evrimi

*Dilim seni dilim dilim dileyim
Başıma geleni senden bileyim
Türk Atasözü*

Kerim Demirci

Erzurum'un Olur ilçesine bağlı Atlı Köyü'nde doğdu. KTÜ'de lisans eğitimi tamamladı. ODTÜ ve Indianapolis Butler University'de İngilizce hazırlık okudu. Yüksek lisansını The Ohio State University'de, doktorasını University of Wisconsin-Madison'da bitirdi. University of Wisconsin-Madison'da ve Ahmet Yesevi Üniversitesi'nde öğretim elemanığı yaptı. Toplumsal Dilbilim Referans Kitabı, Türkoloji İçin Dilbilim, Kelime Bilgisi El Kitabı, Zamirler, Unutulmayan Mısralar El Kitabı, Oxford'un Öküzü, Toplumsal Dilbilim Diyalektoloji ve Ağızbilim Sözlüğü gibi kitap ve sözlük çalışmaları var. Dilbilimsel ve teorik yaklaşımların, köklü Türkiye Türkolojisinde daha fazla yer almasına katkı amaçlı çalışmalara yoğunlaşmakta. Türkiye'de henüz tam anlamıyla yaygınlık kazanmamış olan dilbilim dallarının kitaplarını ve terim sözlüklerini hazırlamakta. Trabzonspor ve Ohio State Buckeyes taraftarı.

Ö N S Ö Z

Başlangıcından günümüze gelene kadar bütün bilim dalları alabildiğine detaylanmış, bulunduğumuz zaman diliminde her disiplinin birçok alt alanı ortaya çıkmıştır. Mesela, kendisi tıbbın bir dalı olan dâhiliye bölümünün bile şu an itibarıyla yedi adet alt dalı bulunmaktadır. Bunun gibi, modern anlamda bir asırdan biraz fazla bir zaman önce dikilen dilbilim ağacının birçok yeni dalı ortaya çıkmıştır. Bunlardan biri adli dilbilimdir. Başka bilim dallarıyla da belli oranlarda ilişkisi olan adli dilbilim temelde hukuk ile dilbilimin kesişim noktasında yer alır. Adli dilbilimin temel amacı, kolluk kuvvetlerine veya yargıya intikal etmiş soruşturma veya davalarda suçluların ve suçsuzların adil bir şekilde birbirinden ayrılmasına yardımcı olmanın yanında insanlar yahut kurumlar arasındaki bazı anlaşmazlıkların çözüme kavuşturulmasına katkıda bulunmaktır. Adli dilbilim, davaların ve anlaşmazlıkların dille ilgili yönlerini aydınlatmaya yarayan yardımcı bir disiplindir. Adli tıp, adli makamlar veya kolluk kuvvetleri olay yerinde tespit edilenler dâhil mevcut olan tüm delilleri inceleyen adli dilbilim uzmanları mevcut verileri yalnızca dil yönünden inceler. Kısaca, adli bilimler meseleleri çözüme kavuşturmak için diliçi ve dildişi tüm verileri değerlendirirken adli dilbilim, meselenin yalnızca dilsel yönüyle ilgilenir.

Kanun yazımından tüm mahkeme safhalarına kadar bütün hukuk disiplini dil aracılığıyla icra edilen ve dil ile iç içe olan bir disiplin olmasının yanında insanların konuşmaya ve yazmaya başladıkları andan itibaren bilerek yahut bilmeyerek kendilerine ait birçok bilgiyi dil üzerinden ifşa ettikleri gerçeği de dil ile hukuk arasında sıkı bir bağlantı kurmaya imkân

tanır. Şöyle ki, insanların konuşma ve yazılarında onların cinsiyeti, eğitim düzeyi, yaşı, mesleği, nereli olduğu, nerede yaşadığı, anadili, yabancı dil bilgisi, kimliği, kişiliği, psikolojisi ve daha değişik özelliklerine dair çok kuvvetli izler bulunur. Bu izlerin tümü, adli dilbilimsel incelemelerde dikkate alınabilen ayırteğici birer özellik hükmündedir.

Adli dilbilim, hem dünyada hem de Türkiye’de yeni gelişen genç bir alandır. Dünya üniversitelerinde henüz yaygın olarak adli dilbilim dersleri ve uzmanlık dereceleri verilmemektedir. ABD, İngiltere ve İspanya gibi ülkeler üniversitelerinde adli dilbilim programı olan öncüler arasındadır. Özellikle ABD ve İngiltere’de kolluk kuvvetleri veya mahkemelerin pratikte bu alanda uzmanlaşan kişilerden adli dilbilimsel yardım talebinde bulunmaları, bu alana yoğunlaşan üniversite bölümlerinin ve programlarının yaygınlaşmasında etkili olmaktadır. Dolayısıyla alanda geliştirilen teoriler ve kullanılan yöntemler devamlı bir gelişim hâindedir. Bu genç alanda özellikle vaka analizleri şeklinde epey miktarda makale yazılmasına rağmen adli dilbilim konularını topluca ele alan kitap sayısı fazla değildir. Hem sorgulama ve yargılama süreçlerini etkileyebilecek onlarca bileşenin olması hem de dilsel delillerin tahmin edilemeyecek kadar çeşitli olması nedeniyle adli vakaları çözüme kavuşturma konusunda hangi spesifik dil delilinin rol oynayacağını kestirmek zordur. Bu sebeple bugüne kadar kaleme alınmış olan adli dilbilim eserlerinin, dilsel kanıtların tümünü kapsamış olmasını beklememek gerekir. Dolayısıyla, yeni vakalar ortaya çıktıkça ve teknolojik imkânlar arttıkça bugüne kadar hiç karşılaşmadığımız kavram ve terimler adli dilbilim literatürüne dâhil olacaktır. Eser sayısının azlığının yanında kadim bilim dallarıyla mukayese edildiğinde adli dilbilimin kapsamının ve terminolojisinin tam anlamıyla kemale ermemiş olması kitap içeriklerindeki ve terminolojideki farklılıkları beraberinde getirmiştir. Adli dilbilim literatüründe, aynı veya çok benzer anlama geldikleri hâlde farklı kelimelerle yapılmış birçok terimin olması bu oturmamışlık yüzdendir. Bugün itibarıyla Türkiye’de editoryal bir çalışma olarak hazırlanmış olan bir adet

adli dilbilim kitabı mevcuttur ancak henüz yalnızca adli dilbilim konularını kapsayan bir sözlük yoktur. Bizim bu çalışmamız adli dilbilimin temel terimlerinin tümünü içeren ilk sözlüktür.

Yapay zekânın bu denli yaygınlaşmış olduğu bir çağda matbu bir sözlük hazırlamanın ne kadar gerekli olduğu tartışılabilir. Bu, kısmen anlamlı bir tartışmadır ancak internet tabanlı yapay zekâ henüz herhangi bir bilim dalının araştırmacıların varlığından haberdar olmadıkları bütün terimlerini aynı anda bir araya getirip onlara sunma noktasında olmadığından bize göre uzun bir zaman daha matbu sözlüklere ihtiyaç olacaktır. Şöyle ki, yapay zekâ programları şimdilik yalnızca insanların onlara sorduğu sorulara nispeten dar kapsamlı cevaplar vermeye çalışmaktadır. Diğer sözlüklerde olduğu gibi bu sözlükte madde başı olan tüm kavram veya terimler yapay zekâ programlarında toplu hâlde bulunmamaktadır. Araştırmacılar, ancak sözlüğün içeriğinden hareket ederek, yani, bir kavramın varlığından sözlük aracılığıyla haberdar olduktan sonra yapay zekâ programlarına onun tanımını sorabilmektedir. Kısaca, bilim dalları için hazırlanan sözlükler, yapay zekâ programlarını etkin bir biçimde kullanabilmek için hâlâ birer hareket noktası, başvuru kaynağı veya anahtar niteliğindedir. Kaldı ki, mesela, hayatımıza çok yakın bir zamanda giren, oldukça yaygın bir şekilde kullanılan ve bizim de bu sözlüğü hazırlarken bazı konular için dikkatli bir biçimde göz attığımız Chat-GPT hâlâ fahiş hatalar yaptığından verdiği bilgiler iyice kontrol edilmesi gereken, bu yüzden de henüz güvenilirliği tartışmalı olan bir uygulamadır.

Sözlüğü hazırlarken adli dilbilimin ana yörüngesinden çıkmamaya özen gösterdik. Sayfa sayısını gereksiz yere artırmamak için salt hukuk ve salt dilbilim terimlerini değil yalnızca bu iki alanın kesişim noktasında yer alan terimleri sözlüğe dâhil ettik. Ancak yine de sesbirim, biçimbirim ve benzeri birkaç temel dilbilim terimini gayet kısa bir biçimde tanımlamayı uygun gördük. Sözlüğün sonuna ilâve ettiğimiz *Türkçe-İngilizce İndeks* kısmında, Türkçe terimlerin İngilizcelerini de vererek yabancı kay-

nakları kullanmak isteyen okurlara kolaylık sağlamayı amaçladık. Eksiklerimizin giderilmesi ve alan literatürünün tekâmülü için, sözlükle ilgili her türlü önerinin *kerimdemirci@yahoo.com* e-mail adresinden tarafımıza iletilmesi bizi mutlu edecektir.

Sözlüğün hedef kitlesini, üniversitelerin dilbilim bölümleri başta olmak üzere dille ilgili tüm akademik alanlar, yargı teşkilatının ilgili bölümleri ile adli tıp, emniyet ve jandarma teşkilatlarının ilgili birimleri şeklinde sıralayabiliriz.

Sözlüğümüzün Türk adli dilbilim literatüründe terim birliği oluşturmaya yardımcı olup adli dilbilimin akademik ve pratik anlamda Türkiye'deki gelişimine katkı yapmasını temenni ediyoruz.

Kerim Demirci
Eylül, 2024
Bağlıca, Ankara

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	v
A.....	1
B.....	18
C.....	23
Ç.....	26
D.....	26
E.....	36
F.....	39
G.....	40
H.....	42
I.....	45
İ.....	46
J.....	50
K.....	51
L.....	61
M.....	62
N.....	66

O.....	68
Ö.....	70
P.....	71
R.....	73
S.....	74
Ş.....	87
T.....	88
U.....	93
Ü.....	97
V.....	98
W.....	99
Y.....	99
Z.....	107
KAYNAKLAR.....	109
TÜRKÇE - İNGİLİZCE İNDEKS	116

A

acil çağrılar (emergency calls): Acil durumlarda polis, jandarma, itfaiye, hastane vb. kuruluşlara yapılan telefon aramaları. Bu çağrılar; kazalar, suçlar, yangınlar veya tıbbi durumlar için acil müdahale talebi amacıyla yapılır. Her ülkenin acil aramalara cevap vermek için oluşturulmuş ve çoğu 24 saat hizmet veren acil çağrı merkezleri vardır. Acil çağrılar aciliyet düzeyi ve anlık stres derecesi yüksek olan durumlarda iletişimin ciddi ve gerçek zamanlı kayıtlarını sağladığı için adli dilbilim açısından kritik bir role sahiptir. Soruşturmalarda bu kayıtlar konuşma içeriğini ve dil kullanım kalıplarını belirlemek, iletişim stratejilerini tahlil etmek ve meseleleri çözüme kavuşturmak için dilbilimsel veri niteliği taşır. Adli dilbilimciler acil çağrıları kullanarak çağrı yapan kişilerin kimliğini belirleyebilir, duygusal durumları ve niyetleri hakkında bilgi edinebilir ve muhtemel aldatmacaları tespit etmeye çalışır. Acil çağrılar; telefon, telsiz, bilgisayar, tablet vb. teknolojik cihazlarla yapıldığı için davaların aydınlatılmasında yer ve zaman tespiti gibi açılardan da büyük önem taşır.

aday konuşmacı (candidate speaker): Bir soruşturmaya veya davaya konu olan ses kayıtlarının kendisine ait olduğundan şüphelenilen kişi. Yaygın bir kullanıma sahip bir terim değildir. *Aday yazar* terimi aday konuşmacıyı da kapsayan bir şekilde kullanılır. Bkz. aday yazar.

aday yazar (candidate author): Şüpheler üzerine kendisine ait sesli, yazılı ve görsel kayıtlar dil özellikleri açısından incelenerek kim olduğu kesin olarak tespit edilmeye çalışılan kişi. Aday yazar, adli açıdan incelemeye konu olan dilsel materyallerin üreticisi olduğundan şüphelenilen kişi veya kişiler olarak da tanımlanabilir. Bulgu konumundaki materyaller şüpheli havuzundaki kişilere ait kitap, makale, mektup, mesaj, imza örnekleri gibi her türlü yazılı ürünün yanında sese ve görüntüye dayanan kayıtlarla karşılaştırılıp gerçek yazar tespit edilmeye çalışılır. Bir soruşturmada genellikle birden fazla aday yazar vardır ancak detaylı araştırmalar sonucunda, şüpheli havuzunda bulunan şüphelilerin sayısı

azaltıla azaltıla gerçek şüpheliye ulaşılma hedeflenir. *Aday yazar*, çoğunlukla hukuk terminolojisindeki *şüpheli* ile eşdeğerdir. *Aday yazar* terimi her ne kadar *yazma* eyleminden hareketle yapılmış olsa da yazılı materyallerinin haricinde kendisine ait ses ve görüntü kayıtları incelemeye tabi tutulan kişiler de bu terimin kapsamındadır. Şüphelilere ait hem yazılı hem de sözlü materyaller mevcut olmasına rağmen bu kişiler yalnızca *aday yazar* olarak adlandırılır, adli dilbilim literatüründe *aday konuşmacı* 'candidate speaker' şeklinde bir teriminin kullanımına pek rastlanmaz. Bkz. yazarlık, yazarlık atfı, şüpheli havuzu.

adil kullanım (fair use): Telif yasalarıyla korunan bir eserin küçük bir kısmının telif sahiplerinin izni olmadan eserin tümünü olumsuz yönde etkilemeyecek biçimde kullanılabilceği doktrini. Adil kullanımın gerekçeleri genellikle eğitim, şahsi menfaat sağlamadan halk yararını gözetme, eseri bilinir kılma, haber yapma, bilime katkı ve eleştiri gibi çoğunluğu ulvi olan amaçlar olarak gösterilir. ABD'de kanuni dayanağı olan bu doktrinin uygulanması Türkiye'de yasal değildir zira Türk kanunları telifli eserlerin izinsiz kullanımını yasaklar. Bkz. telif hakkı, intihal.

adli anlambilim (forensic semantics): Adli araştırmaya konu olan dokümanlarda kullanılan kelimelerin, cümlelerin ve ifadelerin sözlüksel, hukuki ve pragmatik anlamlarını tespit ederek bunların soruşturma veya davalarda neye tekabül ettiğini belirlemeye yardımcı olan alan. Genel dilbilimin anlambilim alanının tüm bilgi, teori ve yöntemlerini adli vakaların çözümü için kullanır. Bkz. semantik analiz, adli pragmatik.

adli belge inceleyicisi, ABİ (forensic document examiner, FDE): Adalete intikal etmiş elyazılarının, daktilo yazılarının, matbu yazıların, fotokopilerin veya farklı belgelerin sahte olup olmadığını, kim tarafından hazırlanmış olabileceğini, belge sahteciliklerini vs. tespit etmek için yazı stillerini, fontları, imzaları, mürekkepleri, baskı işlemlerini ve kağıt türlerini inceleyen kişi. Bu kişiler harflerle ilgili boyut, oranlar, aralık, eğim, basınç, bağlantı çizgileri, çizgi kalitesi gibi detaylara yoğunlaşırken yazıların üretiminde kullanılan makine ve materyali de incelerler. Belli bir

eğitimden geçerek denetçilik yapan bu kişiler dilbilimci değildir. *Adli belge inceleme* 'forensic document examination' ABD, İngiltere ve diğer bazı ülkelerde bir meslek olarak mevcuttur. Adli belge inceleyenler yalnızca teknik veya görsel inceleme yaptıklarından belgeleri bir dilbilimcinin hassasiyetle yapabildiği gibi fonetik, fonolojik, leksikal, morfolojik, sözdizimsel, anlambilimsel, pragmatik veya sosyaldilbilimsel detaylarıyla inceleyebilecek donanıma sahip değildir. Bu nedenle, adli belge inceleyicilerinin uzmanlıkları davaların dilbilimsel yönlerden tam olarak aydınlatılması için yeterli değildir. Bkz. adli dilbilimci, adli yazıbilim, el-yazısı tanıma.

adli bilimler (forensic science, criminalistics): Kolluk kuvvetleri veya adli ve idari makamlar tarafından yürütülen soruşturmalara yardımcı olarak meselleri çözüme kavuşturmak maksadıyla her türlü delili bilimsel imkân ve yöntemler kullanarak mümkün olan her açıdan inceleyen bilim dalları. Bu bilim dallarının temel amacı suçluları ve suçsuzları ayırarak adaletin tecelli etmesini sağlamaktır. Adli bilimlerden kasıt salt hukuk bilimi değildir. Adli bilimler, diğer bilimler ile hukukun adalet namına kesişiminden ortaya çıkar. *Adli kimya, adli tıp, adli eczacılık, adli biyoloji, adli fizik, adli psikoloji, adli bilişim, adli mühendislik, adli antropoloji* ve *adli istatistik* bunlardan bazılarıdır. Bir suçu aydınlatırken pratikte her bilim dalının katkısı olabileceğinden adli bilimlere sınır çizmek zordur. Ancak adli bilimlerin incelemelerinde en sık karşılaşılabilecek unsurlar şunlardır: DNA, parmak izleri, ayak izleri, kan izleri, boyalar, saç/kıl örnekleri, uzuv kalıntıları, yangın kalıntıları, ateşli silahlar, patlayıcılar, zehirli maddeler, kimyevi maddeler, mikroskopik canlılar, kronolojik akışa bağlı zaman ve mekân tespiti; ter, tükürük, tırnak, idrar, dışkı, sperm vs. kalıntıları. Adli bilimciler yaşayanlardan ölümlere, canlı varlıklardan cansız varlıklara varıncaya kadar mümkün olan her şeyi adeta kendi dillerince konuşturup onlardan delil toplar zira adli bilimler uzmanları için her bir varlığın gösterebilimsel anlamda bir dili vardır. İnsana mahsus olan sözlü ve yazılı dil ise birçok sırrı açığa çıkaran bu gösterebilimsel dili tamamlayıcı niteliktedir. Dolayısıyla, adli bilimler konusunda uzmanlaşan kişilerin adli dilbilimi de aynı hassasiyetle dikkate

yayma amaçlı tüm iletişimler bu kapsamdadır. Bkz. Suç Sonrası Soruşturmaları Manipüle İletişimi, tehdit mektubu, fidye mektubu, sapık mektubu, nefret mektubu.

aşırma (plagiarism): Bkz. intihal.

ayırtedicilik (distinctiveness): Yazarlık atfı yapılırken mukayese edilen materyallerde tespit edilen bireysel, bölgesel, sosyal, stilistik vb. tüm özelliklerin her yazarın kendisine özgü olup onu diğer tüm yazarlardan ayırması. Bkz. tutarlılık, karşılaştırmalı analiz.

azmettirme (solicitation, instigation): Sözlü, yazılı, görsel vb. araçlar kullanarak herhangi birini yasal veya yasadışı bir eylemde bulunmaya teşvik etme fiili. Polisiye veya adli vaka hâline gelen bir azmettirme talebinin ardındaki niyeti anlamak için adli dilbilimciler, kelime seçimi, fonolojik özellikler, dilsel yapılar ve retorik gibi unsurları analiz ederek talepte artniyet, zorlama, manipülasyon, tahrik veya aldatma olup olmadığını tespit etmeye çalışır. Bu tür artniyet tespiti azmettirme eylemini suç kategorisine sokar. Azmettirme eylemini yapan kişiye *azmettirici* denir.

B

belge analizi (document analysis): Kolluk kuvvetlerinin soruşturmalarına veya adli yargılamalara konu olan yazılı, sözlü veya elektronik belgelerin nicel açıdan incelenmesi. Belge analizleri çoğunluklar şunları kapsar: kâğıt türü, dijital belge türleri, kayıt cihazları, ses kaydı, video kaydı, fotokopi, matbaa baskısı, daktilo yazısı, elyazısı, bilgisayar yazısı, mürekkep türü, belgenin tarihlendirilmesi, baskı izi/fulaj, montaj, sahtelik-orijinallik ayrımı vs. Bkz. biçim analizi, istenmeyen iz vs.

benzersiz kelime (unique vocabulary): Yazarlık atıflarında veya intihal incelemelerinde mukayese edilen metinlerde bir yazarın kullandığı, diğer yazarların kullanmadığı yahut bir metinde bulunan ancak diğer metinlerde hiç rastlanmayan kelime veya ifadeler. Bkz. örtüşen kelime.

beyaz gürültü (white noise): Farklı frekansların eşit yoğunlukta bir arada bulunmasıyla oluşan ve kulaklar tarafından monoton/sürekli bir hissettiren olarak algılanan ses türü. Aynı tondaki su, yağmur, rüzgâr, frekanslı tam olarak tutturulmayan radyo veya televizyon sesleri, süpürge ve benzeri makine sesleri beyaz gürültü olarak bilinir. Adli incelemelere tabi tutulan ses kayıtlarında beyaz gürültünün olması konuşmaların net olarak anlaşılıp yazıya aktarılmasına mani olur. Bkz. adli gürültü, ses iyileştirme, akustik ortam analizi.

biçim analizi (form analysis): Adli soruşturmalara konu olan materyallerin içerik yönünden değil tür ve şekil yönünden incelenmesi. İletişimde kullanılan materyallerin türü, malzemesi, kaydedilme biçimleri, incelenme yöntemleri, fontlar, yazı biçimleri, görseller vs. biçim analizi kapsamındadır. Bkz. içerik analizi, yapısal ayrıntı.

biçimbirim (morpheme): Sesbilgisinin bir üst seviyesinde yer alıp anlam taşıyan veya dilbilgisel işlevi olan her bir dil unsuru. *Morfem* de denir. Kısaca, isim ve fiil kökleri, yapım ve çekim ekleri morfemdir/biçimbirimdir. Mesela; *al-dır-mış-lar*, *baba-m-ın köy-ü-(n)e git-ti-k*, *ses-siz-lik*, *su-cu-lar-dan* kelimelerindeki her unsur bir biçimbirimdir. Aynı biçimbirimin anlam değişikliği yapmayan farklı versiyonlarına ise *altbiçimbirim* veya *alomorf* adı verilir. Mesela, *su-cu-lar gel-di-ler* diyen bir şehirli ile *su-ci-ler gal-di-lar* diyen bir köylü aynı şeyi farklı alomorflarla söylemiş olurlar. Dolayısıyla aynı dilbilgisel görevde olan ve aynı anlamı vermek için kullanılan her bir isim veya fiil kökü ile yapım veya çekim eki birer alomorf/altbiçimbirimdir. Yasal incelemeye konu olan materyallerde farklı altbiçimbirimlerin kullanılmış olması zanlıların eğitim düzeyi, bölgesel kökeni veya sosyal sınıfı ile ilgili ipucu mahiyetindedir. Bkz. morfolojik ayrıntı.

bilerek yanlış tekrar (inaccurate restatements): Şüphelinin sorgulama veya konuşma sırasında söylediklerinin kanun uygulayıcıları tarafından kasıtlı olarak yeni kelimelerle, çarpıtılarak yanlış ifade edilmesi stratejisi. Zanlının beyanlarını *Sen aslında şunu söylemek istiyorsun* yaklaşımıyla yeniden kelimelere döküp içerik değişikliğine uğratarak onu yönlendirmek amaçlanır. Bilerek yanlış tekrar taktiği şüpheliyi iç dünyanın baskısıyla yanlış düzeltmeye, bu yüzden daha ayrıntılı bilgiler vermeye ve nihayetinde farkında olmadan gerçekleri ifşa etmeye teşvik eder. Roger Shuy'un konuşma stratejilerinden biridir. Bkz. konuşma stratejileri.

bilinen gerçek, yaygın bilgi (common knowledge): Belli bir kişiye atfedilmeyen, herkese mal olmuş, insanlar arasında bilinirlik oranı yüksek olduğu için kullanılırken atıf yapmayı gerektirmeyen bilgi. Özellikle intihal soruşturmalarında dikkat edilmesi gereken bir durumdur zira bilinen gerçekleri akademik bir yazıda atıfta bulunmadan kullanmak hukuka aykırı değildir. Yaygın bilginin intihali olmaz. *Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'tür* cümlesi bir bilinen gerçek örneğidir. Bkz. intihal.

bilinen metin (known documents, known authorship): Bkz. referans metni.

bilirkişi (expert witness): Eğitimi, öğrenimi, sertifikasyonu, becerileri veya belirli bir alandaki tecrübesi nedeniyle adli meselelerde uzman olarak kabul edilen, resmi yollarla savcı ve hakim tarafından hukuki olmayan özel ve teknik bilgilerine başvurulmuş kişi. Adli davaların veya çeşitli anlaşmazlıkların çözüme kavuşturulmasında arabulucu kurumlar ve mahkemeler bilirkişilerden faydalanır. Adli dilbilimin yaygınlaşmasıyla birlikte dilbilimciler birçok davada bilirkişi olarak görev almaktadır. Özellikle batı dünyasında çok bilinen büyük davaların çözüme kavuşturulmasında adli dilbilimci bilirkişiler en büyük rolü oynamıştır. Adli dilbilimciler gibi bilirkişiler de yargılama ve hüküm verme uzmanları değildir. Hüküm vermek, yalnızca adli makamların vazifesidir. Bkz. belge analizi.

KAYNAKLAR

- Ağaoğlu Özdemir, Reyvan (2021). "Gelişmeyi Bekleyen Hazine: Dünyadan Örneklerle 'Dilsel Parmak İzi' İncelemecisi Adli Dilbilim", *Dilbilim Dergisi-Journal of Linguistics* 36, (2021): 47-55.
- Amasyalı, M. F. ve Diri, B. (2006). "Automatic Turkish text categorization in terms of author, genre and gender." *11th International Conference on Applications of Natural Language to Information Systems* içinde Berlin, Heidelberg: Springer.
- Aronoff, Mark and Janie Rees-Miller (Eds.) (2003). *The Handbook of Linguistics*, Blackwell Publishing.
- Bell, Suzanne (2004). *The Facts On File Dictionary of Forensic Science*, New York: Facts On File, Inc.
- Boz, Ayten (2019). *Adli Olay Belgelerine İlişkin Uzman Raporlarında Yazı ve İmza İnceleme Yaklaşımlarına Yönelik Görünümler*, Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Bussmann, Hadumod (2006). *Dictionary of Language and Linguistics*, London and New York: Routledge.
- Clark, P. Virginia et al. (1985). *Language*, New York: St. Martin's Press.
- Crystal, David (2008). *A Dictionary of Linguistics and Phonetics*, Oxford: Blackwell Publishers.
- Crystal, David (1987). *The Cambridge Encyclopedia of Language*, Cambridge: Cambridge University Press.
- Coulthard, Malcolm and Alison Johnson (2007). *An Introduction to Forensic Linguistics: Language in Evidence*, London and New York: Routledge.
- Coulthard, Malcolm and Alison Johnson (Eds.) (2010). *The Routledge Handbook of Forensic Linguistics*, London and New York: Routledge.

- Coulthard, Malcolm, Alison Johnson and David Wright (2017). *An Introduction to Forensic Linguistics*, London and New York: Routledge.
- Cuddon, J. A. (1992). *Dictionary of Literary Terms and Literary Theory*, Penguin Books.
- Davies, Alan (2007). *An Introduction to Applied Linguistics*, Edinburgh: Edinburgh University Press.
- Demirci, Kerim (2021). *Toplumsal Dilbilim Diyalektoloji ve Ağızbilim Sözlüğü*, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Elyıldırım, Selma ve İ. Hamit Hancı (Editörler) (2019). *Adli Dilbilim*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Gibbons, J. and M. T. Turell (Ed) (2008). *Dimensions of Forensic Linguistics*, Amsterdam, Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.
- Grant, Tim (2013). "TXT 4N6: Method, Consistency, and Distinctiveness In the Analysis of SMS Text Messages", 21 J. L. & Pol'y.
- Grant, Tim and Ria Perkins (2012). *Forensic Linguistics*. Birmingham, UK: Aston University Centre for Forensic Linguistics. 174-177.
- Guillén-Nieto, Victoria and Dieter Stein (Eds.) (2022). *Language as Evidence: Doing Forensic Linguistics*, Palgrave Macmillan.
- Hollien, Harry (1990). *The Acoustics of Crime: The New Science of Forensic Phonetics*, New York: Springer Science+Business Media, LLC.
- Jackson, Andrew R. W. and Julie M. Jackson (2017). *Forensic Science*, Pearson Education Limited.
- Kocagül Yüzer, Hülya (2022). *Authorship Attribution in Turkish Texts*, Ankara: Artsürem.
- Larner, Samuel (2014). *Forensic Authorship Analysis and the World Wide Web*, New York: Palgrave Macmillan.

- Leonard, Robert Andrew (2006). "Forensic Linguistics: Applying the Scientific Principles of Language Analysis to Issues of the Law", *The International Journal of the Humanities: Annual Review* 3 (7): 65-70.
- Leonard, Robert A.; Ford, Juliane E. R.; and Christensen, Tanya Karoli (2017). "Forensic Linguistics: Applying the Science of Linguistics to Issues of the Law", *Hofstra Law Review*: Vol. 45: Iss. 3, Article 11.
- Malkoç, Ekrem (2001). *Adli Amaçlı Konuşma Ve Konuşmacı Tanımadaki Etmenlerden Biri Olarak Prosody (Bürün) Öğeleri*, Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Malmkjaer, Kirsten (1996). *The Linguistics Encyclopedia*, New York: Routledge.
- Matthews, P. H. (1997). *Concise Dictionary of Linguistics*, Oxford and New York: Oxford University Press.
- McMenamin, Gerald R. (2002). *Forensic Linguistics : Advances in Forensic Stylistics*, Boca Raton London New York Washington, D.C.: CRC Press.
- Newmeyer, Fredrick J. (1990). *Linguistics: The Cambridge Survey*, Cambridge: Cambridge University Press.
- Nimavat, Dushyant, Ami Upadhyay and Deepak Mashru (2023). "Exploring The Power Of Language in Criminal Investigation: A Study Of Forensic Linguistics Techniques", *Journal of New Zealand Studies* NS35.DOI:10.5281/zenodo.7557007.
- Olsson, John (2008). *Forensic Linguistics: Second Edition*, New York and London: Continuum International Publishing Group.
- Olsson, John (2012). *Wordcrime*, New York&London: Continuum International Publishing Group.
- Richards, Jack C. and Richard Schmidt (2002). *Longman Dictionary of Language Teaching and Applied Linguistics*, London and New York: Longman.
- Richter, Borbála (2006). *First Steps in Theoretical and Applied Linguistics*, Budapest: Bölcsész Konzorcium.

Rose, Phil (2006). "Technical forensic speaker recognition: Evaluation, types and testing of evidence", *Computer Speech and Language*, Volume 20 (2006) 159-191.

Sever, Hanifi (2008). *Adli Ses İncelemeleri ve Hukuki Boyutu*, Ankara: Adalet Yayını.

Shuy, Roger W. (1996). *Language Crimes: The Use And Abuse Of Language Evidence In The Court Room*, Wiley-Blackwell.

Shuy, Roger W. (2005). *Creating Language Crimes: How Law Enforcement Uses (and Misuses) Language*, USA: Oxford University Press.

Simpson, James (Ed.) (2011). *The Routledge Handbook of Applied Linguistics*, Routledge.

Solan, Lawrence M. (2004). "Pernicious Ambiguity in Contracts and Statutes", *Chicago-Kent Law Review*, Volume 79, Pp. 859-888.

Strazny, Philipp (2005). *Encyclopedia of Linguistics*, New York-Oxon: Fitzroy Dearborn.

Svartvik, J. (1968) *The Evans Statements: A Case for Forensic Linguistics*, Gothenburg: University of Gothenburg Press.

Tanrıvere, Utku (2016). *İntihar Mektuplarının Psikodilbilimsel İçerik ve Tür Özellikleri Bağlamında İncelenmesi: Adli Dilbilimsel Bir Yaklaşım*, Hacettepe Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi.

Tanrıvere, Utku (2018). "Kısa Metinlerde Yazar Tanıma: Twitter İçin Bir Yöntem Önerisi", *Humanitas*, 2018; 6 (12): 177-192.

Taş, Tufan ve Abdül Kadir Görür (2007). "Author identification for Turkish texts", *Çankaya Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi, Journal of Arts and Sciences*, 7, 151-161.

- <https://translate.google.com.tr/?hl=tr&sl=auto&tl=tr&op=translate>

- <https://www.iafpa.net/>

- <https://www.wikipedia.org/>

- <https://chat.openai.com/chat> (2024)
- <https://copilot.microsoft.com/?form=CONVRD&showconv=1> (- Microsoft Copilot in Bing) (2024)
- <https://tureng.com/tr/turkce-ingilizce>
- <https://www.adlibilimler.net/>
- OpenAI. "ChatGPT (Version 4.0)." GitHub, 2024, <https://github.com/openai/copilot>. (20.03.2024).
- <https://www.youtube.com/watch?v=7HCGob75xGQ> (11.05.2024). (Robert Leonard)
- <https://web.cs.hacettepe.edu.tr/~ilyas/Courses/CMP711/lec03-Language-Models.pdf> (03.01.2024)
- https://www.youtube.com/watch?v=n4wZ-O_f5ds (APL110 - Forensic Linguistics - An Overview) (14.03.2024). (Jürgen Handske)
- <https://www.facebook.com/NPR/posts/in-his-writing-the-unabomber-used-terms-like-broad-and-chick-for-women-and-negro/10156001298856756/> (15.03.2024).
- <https://termly.io/resources/articles/legalese/#:~:text=Legalese%20is%20a%20technical%20form,legal%20speak> (15.03.2024).
- <https://www.azlifa.com/pp-lecture-8/#:~:text=Broad%20Phonetic%20Transcription,-Broad%20phonetic%20transcription&text=The%20goal%20of%20a%20broad,a%20speaker%20utters%20a%20word>. (22.03.2024).
- <https://www.youtube.com/watch?v=-01uO3uTrgk> (11.04.2024). (Robert Leonard)
- <https://www.youtube.com/watch?v=7HCGob75xGQ&t=950s> (11.04.2024). (Robert Leonard)
- <https://www.youtube.com/watch?v=v9DjMdzE9iY> (28.07.2024). (Claire Hardaker)

- <https://haaconline.org.in/attendance/classnotes/files/1587477585.pdf> (15.04.2024).
- <https://www.interpol.int/en/How-we-work/Innovation/Digital-forensics#:~:text=Digital%20forensics%20is%20a%20branch,critical%20for%20law%20enforcement%20investigations.> (17.04.2024).
- <https://kadmihukuk.com.tr/makale/iletisimin-tespiti-dinlenmesi-kayda-alinmasi/> (17.04.2024).
- <https://www.istanbullu.av.tr/hakaret-sayilmayan-kelimeler-neler-dir#:~:text=su%C3%A7una%20v%C3%BCcut%20verir-,%E2%80%9C%5%9Ferefsiz%E2%80%9D%2C%20%E2%80%9Chaysiyetsiz%E2%80%9D%2C%20%E2%80%9Cgeri%20ze-kal%C4%B1%E2%80%9D,hakaret%20i%C3%A7eren%20s%C3%B6zler%20kabul%20edilmektedir.> (17.04.2024).
- <https://www.instagram.com/p/B-4htywgfGp/> (22.04.2024).
- <https://signeasy.com/blog/business/signature-forgery> (25.04.2024).
- <https://www.youtube.com/watch?v=acHgOL5ky30> (11.05.2024).
- <https://www.npr.org/2017/08/22/545122205/fbi-profiler-says-linguistic-work-was-pivotal-in-capture-of-unabomber> (12.05.2024).
- <https://www.youtube.com/watch?v=-EVXdhstW14> (11.05.2024). (Erica Brozovsky)
- https://www.youtube.com/watch?v=S6G_HkIS_gM (14.05.2024). (Utku Tanrıverer)
- <https://www.youtube.com/watch?v=OcEUG6zbbng> (14.05.2024). (Hülya Kocagül Yüzer)
- <https://barandogan.av.tr/blog/ceza-hukuku/capraz-sorgu-dogrundan-sorusorma-nasil-yapilir.html> (15.05.2024).
- https://www.youtube.com/watch?v=VG_QBghgwyY (16.05.2024).

- <https://www.youtube.com/watch?v=carawLUxEgU> (19.05.2024). (Utku Tanriveri)
- <https://www.youtube.com/watch?v=ZPC7TYtNakg> (21.05.2024). (Robert Leonard ve Burcu İlkey Karaman)
- <https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/c/c5/Spectrogram-19thC.png> (23.05.2024).
- <https://uskudar.edu.tr/mdbf/adli-bilimler> (30.07.2024).
- <https://www.slideshare.net/slideshow/dil4034-adlidilbilimi01/62726710> (03.06.2024). (Burcu İlkey Karaman)
- <https://arsiv.sabah.com.tr/2002/03/09/g09.html> (03.06.2024).
- <https://turkiyeturizmansiklopedisi.com/esadas-turizm> (06.06.2024).
- http://android.eng.ankara.edu.tr/wp-content/uploads/sites/656/2018/02/9-Bolum_4_Ek_Sunum.pdf (06.06.2024).
- <https://www.youtube.com/watch?v=rmO-imjxeqY> (17.07.2024). (Alison May)
- <https://www.youtube.com/watch?v=1gAM8qKhwfE> (08.08.2024). (Dana Roemling)
- <https://theconversation.com/how-the-unabombers-unique-linguistic-fingerprints-led-to-his-capture-207681> (12.08.2024).

TÜRKÇE - İNGİLİZCE İNDEKS

A

- acil çağrılar - emergency calls, 1
aday konuşmacı - candidate speaker, 1
aday yazar - candidate author, 1
adil kullanım - fair use, 2
adli anlambilim - forensic semantics, 2
adli belge inceleyicisi, ABİ - forensic document examiner, FDE, 2
adli bilimler - forensic science, criminalistics, 3
adli bilişim - digital forensics, 4
adli çeviri - forensic translation, 4
adli derlem dilbilim - forensic corpus linguistics, 4
adli dil danışmanı - forensic linguistic consultant, 5
adli dilbilim - forensic linguistics, 5
adli dilbilim teriminin ilk kullanımı - the first use of the term forensic linguistics, 6
adli dilbilim uzmanı - forensic linguist, forensic linguistics expert, 6
adli dilbilimci - forensic linguist, 6
adli diyalektoloji - forensic dialectology, 7
adli dudak okuma - forensic speechreading, forensic lipreading, 7
adli edimbilim - forensic pragmatics, 8
adli elyazısı analizi - forensic handwriting analysis, 8
adli fonetik - forensic phonetics, 8
adli grafoloji - forensic graphology, 8
adli gürültü - forensic noise, background noise, 8
adli gürültü azaltma - forensic noise reduction, 8
adli konuşma bilimi - forensic speech science, 8
adli metin - forensic texts, 9
adli metin karşılaştırma - forensic text comparison, 9
adli metin türleri - forensic text types, 9
adli morfoloji - forensic morphology, 9
adli pragmatik - forensic pragmatics, 10
adli psikoakustik - forensic psychoacoustics, 10
adli rapor - forensic report, 10
adli ses iyileştirme - forensic audio enhancement, 10
adli ses karşılaştırma - forensic voice comparison, 10
adli sesbilgisi - forensic phonetics, 11
adli sesbilim - forensic phonology, 11

adli sesbilimci - forensic phonetician, 11
adli söylem analizi - forensic discourse analysis, 11
adli sözdizim - forensic syntax, 12
adli stilistik - forensic stylistics, 12
adli transkripsiyon - forensic transcription, speech decoding, 12
Adli Türkçe - Forensic Turkish, 12
adli videografi - forensic videography, 13
adli yazıbilim - forensic graphology, 13
adli yeminli tercüman - court-certified translator, 13
ağızbilim - local dialectology, dialectology, 13
aksan - accent, 14
akustik ortam analizi - acoustic environment analysis, 14
Alaylı Konuşmacı Tanıması, Naif Konuşmacı Tanıması - Naive Speaker Recognition, 14
aldatma - deception, 15
aldatma tespiti - deception detection, 15
alıntı, atıf - citation, textual borrowing, 15
altbiçimbirim - allomorph, 15
altsesbirim - allophone, 15
anadil belirleme, ADB - native-language identification, NLI, 15
anlam belirsizliği, muğlaklık - ambiguity, 16
arasöz – parenthetical expression, digression, 17
argo - slang, 17

artniyetli iletişim - malicious communication, 17
aşırma - plagiarism, 18
ayırtdedicilik - distinctiveness, 18
azmettirme - sollicitation, instigation, 18

B

belge analizi - document analysis, 18
benzersiz kelime - unique vocabulary, 19
beyaz gürültü - white noise, 19
biçim analizi - form analysis, 19
biçimbirim - morpheme, 19
bilerek yanlış tekrar - inaccurate restatements, 20
bilinen gerçek, yaygın bilgi - common knowledge, 20
bilinen metin - known documents, known authorship, 20
bilirkişi - expert witness, 20
bireysel ağız - individual dialect, 21
bireysel dil - idiolect, 21
bölge sembolü ifadeler - regionally symbolic expressions, regionally distinct expressions, 21
bölgesel aksan - regional accent, 21
bölgesel profillemeye - regional profiling, 21
bulaştırma - contaminating, 22
bütüncü - corpus, 22

C

- cep telefonu mesajı, SMS - text message, 23
- Christopher Birks vakası - Christopher Birks case, 23
- cımbızlama - cherry picking, 24
- cinsiyet belirleme - gender identification, 24
- coğrafi ayrıntı - geographical detail, 25
- coğrafi diyalektoloji - geographical dialectology, 25
- coğrafi tanımlama, coğrafya belirleme - geographic identification, 25
- cümle dışı unsur, CDU - extra sentential element, ESE, 25

Ç

- çapraz sorgu - cross-examination, 26
- çift yazarlık - dual authorship, 26
- çoklu anlatıcı - multiple narrators, 26
- çoklu yazarlık - multiple authorship, 26

D

- dar fonetik transkripsiyon - narrow phonetic transcription, 26
- Derek Bentley vakası - Derek Bentley case, 26
- derlem - corpus, 27
- deşifre etmek - deciphering, 28

- devrik cümle - inverted sentence, 28
- deyim ve atasözü hâkimiyeti - command of idioms and proverbs, 28
- dijital kanıt - digital evidence, 28
- dil dedektifi - linguistic detective, language detective, 29
- dil suçları, dil suçu - language crimes, 29
- dil üretimi - language production, 29
- dilekçe - letter of petition, 29
- dilötesi özellikler - paralinguistic features, 33
- dilsel adalet - linguistic justice, 29
- dilsel ayak izi - linguistic footprint, 30
- dilsel benzersizlik - linguistic uniqueness, 30
- dilsel demografi profillemesi - linguistic-demographic profiling, 30
- dilsel fişleme - linguistic profiling, 30
- dilsel kanıt - linguistic evidence, language evidence, 31
- dilsel kimlik - linguistic identity, 31
- dilsel köken analizi - linguistic origin analyses, 31
- dilsel parmak izi - linguistic fingerprint, 32
- dilsel profilleme - linguistic profiling, 32
- dilsel şiddet - linguistic violence, 33
- dilsel tutarsızlık - linguistic inconsistency, 33

dinsel ayrıntı - religious detail, 34
diyalektoloji - dialectology, 34
doğrulama - authentication, 34
doğruluk analizi - veracity
analysis, 35
dolgu ifadeleri - filler words,
hesitation forms, pause filler,
35
duygu analizi - emotion analysis,
36
düz cümle, kurallı cümle - regular
sentence, 36

E

ekfiil atımı - absence of copula,
copula omission, 36
ekfiil kullanımı - use of copula, 36
eklenti soruları - tag questions, 37
elektronik imza - electronic
signature, e-signature, 37
elyazısı tanıma - handwriting
recognition, 37
engelleme - blocking, 37
etnolekt - ethnolect, 38
evrakta sahtecilik, evrak
sahteciliği - forgery of
documents, 38
ezgi analizi - intonation analysis,
38

F

fidye mektubu - ransom note, 39
fonetik - phonetics, 39
fonetik ayrıntı - phonetic detail,
39

fonetik laboratuvarı - phonetics
laboratory, 39
fonoloji - phonology, 40

G

geniş fonetik transkripsiyon -
broad phonetic transcription,
40
gerçek intihar mektupları -
genuine suicide notes, 40
gizlenen yazarlık - concealed
authorship, 41
gizlenmiş yazı - disguised writing,
41
gölge yazar - ghostwriter, 41
gölge yazarlık, hayalet yazarlık -
ghostwriting, 41
görgü tanığı ifadesi - eyewitness
testimony, 42
günlük - diary, 42

H

hakaret sayılan kelimeler - words
considered insulting, offensive
language, 42
hakaret sayılmayan kelimeler -
words considered not insulting,
43
hakaret suçu - offense of libel,
criminal libel, defamation case,
43
hâkim diktesi - judge's dictation,
43
hâkim yönlendirmesi - judge's
direction, 43
hayalet yazarlık - ghostwriting, 43

hayır cevabını önemsememe -
ignoring the target's no, 43
hedef şaşırtma iletişimi - red
herring communication, red
herring fallacy, 44
hikâye inşası - story construction,
44
HTS kaydı, HTS raporu - HTS
report, 44
hukuk dili - legalese, legal jargon,
45
hukuki dilbilim - legal linguistics,
45

I

ısı haritası - heatmap, 45
ıslak imza - wet signature, wet-ink
signature, 46

İ

içerik analizi - content analysis, 46
ifade analizi - statement analysis,
46
ifade, ifade verme - testimony,
statement, 46
ihtilafli metin - disputed text, 46
iletişim tespit tutanağı, tape -
communication detection
report, 46
imza sahteciliği - signature
forgery, 46
inandırma hataları - make-believe
mistakes, 47
intihal - plagiarism, 47
intihal tespiti - plagiarism
detection, 47

intihar mektupları - suicide notes,
suicide letters, 48
ironik tekrar, alaycı tekrar - ironic
repetition, 48
işimsiz mektup - anonymous
letter, 48
istenmeyen iz - trash marks, 49
işaretililik - markedness, 49
işaretsizlik - unmarkedness, 50
işlev sözcükleri analizi - function
words analysis, 50
itiraf - confession, 50

J

jargon - jargon, 50

K

kabul edilebilir delil - admissible
evidence, 51
kalite iyileştirme - quality
enhancement, 51
karşılaştırmalı analiz -
comparative analysis, 51
karşılaştırmalı yazarlık analizi -
comparative authorship
analysis, 52
karşılıksız mutabakat - gratuitous
concurrence, 52
kasıtlı yazım yanlışları - intentional
misspelling intentional spelling
mistakes, intentional
orthographic errors, 52
kelime seçimi - lexical choice, 52
kelime sıklığı - Word frequency,
53

kelime zenginliği - vocabulary richness, 53
kesitdil - register, 53
kesitdil karıştırma - register mixing, 53
kısa mesaj - SMS, text message, 54
kısaltma - abbreviation, contraction, 54
kişiye özgü dil davranışı - idiosyncratic linguistic behavior, 54
kod adı - code name, 54
kod değiştirme - code switching, 54
kod karıştırma - code mixing, 55
konuşma örnekleri - speech samples, 55
konuşma stratejileri - conversational strategies, 55
konuşmacı ayrıştırma - speaker diarisation, speaker diarization, 56
konuşmacı belirleme - speaker identification, 56
konuşmacı doğrulama - speaker verification, 57
konuşmacı içi farklılıklar - within-speaker differences, 57
konuşmacı karşılaştırma - speaker comparison, 57
konuşmacı profilleme - speaker profiling, 57
konuşmacılar arası farklılıklar - between-speaker differences, 57
korunmalı kelime - protected words, 57

korumasız kelime - unprotected words, 59
kriminal psikoloji - criminal psychology, 59
kriptoloji, kriptografi - cryptology, cryptography, 59
kriz müzakeresi, kriz pazarlığı - crisis negotiation, 60
kulak tanığı ifadesi- earwitness testimony, 60
küfür - swearing, curse, 60
kültürel ayrıntı - cultural detail, 61
Kümülatif Toplam Metodu - Cusum method, Qsum method, 61

L

leksikoloji - lexicology, 61

M

maddi hata - error of fact, mistake of fact, 62
mahkeme çevirmenliği - legal translation, 62
mahkeme dili - courtroom language, 62
mahkeme jargonu - courtroom jargon, courtroom discourse, 63
mahkeme tercümanı - court interpreter, 63
mesafe koyma - conversational distancing, 63
metin tarihlendirme - text dating, 63

metinlerarasılık - intertextuality, 64
Miranda hakları - Miranda rights, 64
Miranda uyarısı - Miranda warning, 64
mobil cihaz inceleme - mobile device investigation, 64
montaj - montage, 65
morfofonetik analiz - morphophonetic analysis, 65
morfolojik analiz - morphological analysis, 65
morfolojik ayrıntı - morphological detail, 66
muğlaklık - ambiguity, 66
muteber delil - admissible evidence, 66
mürekkep karşılaştırma - ink comparison, 66

N

nakledilmiş dil - transplanted language, 67
nefret mektubu - hate mail, 66
nefret söylemi - hate speech, 67
n-gram modellemesi - n-gram modelling, 67
nicel analiz - quantitative analysis, 67
nicel yaklaşım - quantitative approach, 67
nitel analiz - qualitative analysis, 67
nitel yaklaşım - quantitative approach, 67

noktalama hataları - punctuation mistakes, 68
noktalama işaretleri - punctuation marks, 68

O

ortalama cümle uzunluğu - mean sentence length, average sentence length, 68
ortografi - orthography, 69
Otomatik Konuşmacı Tanıma, OKT - Automatic Speaker Recognition, ASR, 69
Otomatik Yazarlık Atfı, OYA - Automatic Authorship Attribution, AAA, 69

Ö

ölüm döşeği itirafı - deathbed confessions, 70
önemli bilgilerin gizlenmesi - withholding crucial information, 70
örtüşen kelime - overlapping vocabulary, 70

P

parçalarüstü sesbilgisi - suprasegmentals, 71
polis diktesi - police dictation, 71
polis kesitdili, polis jargonu - police register, policespeak, 72
polis yönlendirmesi - police direction, 72

pragmatik analiz - pragmatic analysis, 72
pragmatik anlam - pragmatic meaning, 72

R

referans derlemi - reference corpus, 73
referans metni - reference document, 73
ringa balığı taktiği - red herring communication, 74

S

sahte imza - forged signature, 74
sahte intihar mektupları - simulated suicide notes, 74
sapık mektubu, stalker mektubu - stalker letter, 74
semantik analiz - semantic analysis, 75
senaryo yazma - scripting, 75
ses değiştirme - voice disguise, 75
ses eşleştirme - voice line-ups, 76
ses geitleri - voice parades, 76
ses gizleme - voice disguise, 75
ses iyileştirme - audio enhancement, 75
ses izi - voiceprint, 76
ses karşılaştırma - voice comparison, 77
ses laboratuvarı - phonetics laboratory, 77
ses niteliği - voice quality, 77
ses profillemesi oluşturma - voice profiling, 76

ses sahteciliği - voice hoax, 77
ses tanıma, ses belirleme - voice identification, 78
ses türleri - voice types, 78
Ses ve Grnt Bilişim Sistemi, SEGBİS - Audio and Visual Information System, AUVIS, 78
sesbilgisi - phonetics, 78
sesbirim - phoneme, 78
siber adli dilbilim - cyber forensic linguistics, 79
siber su - cyber crime, 79
sorgulama - interrogation, 79
sorgulama kayıtları - interrogation recordings, 80
sorgulanan metin - questioned document, questioned text, 80
oruşturmacı dilbilim - investigative forensic linguistics, 80
sosyal diyalektoloji, sosyodiyalektoloji - urban dialectology, social dialectology, sociodialectology, 80
sosyal lehe - social dialect, 81
sosyal medya - social media, 81
sosyaldilbilimsel profillemesi - sociolinguistic profiling, 81
sosyolekt - social class language, social dialect, sociolect, social variety, 81
söylem analizi - discourse analysis, 82
söylem belirleyicisi, söylem işaretleyicisi - discourse marker, discourse particle, 82

söylem transkripsiyonu -
discourse transcription, 82
sözce - utterance, 83
sözcük anlamı, sözlük anlamı -
lexical meaning, 83
sözcük bilgisi - lexicology, 83
sözdizimsel analiz - syntactic
analysis, 83
sözdizimsel ayrıntı - syntactic
detail, 83
sözdizimsel karmaşıklık - syntactic
complexity, 84
sözleşme hükümleri, sözleşme
şartları - contract terms, terms
and condition, 84
sözleşme, mukavele - contract,
agreement, 84
sözleşmeli hile - contract
cheating, 84
sözlü hakaret - oral defamation,
84
sözlü kanıt - oral evidence, verbal
evidence, 85
spektrogram - spectrogram, 85
standart dil - standard language,
85
stil değiştirme - style switching,
86
stilistik analiz - stylistic analysis,
86
stilometri - stylometry, 86
stilometri atlatma - adversarial
stylometry, 86
Suç Sonrası Soruşturmaları
Manipüle İletişimi, SSSMİ -
Post-Offense Manipulation of
Investigation Communications,
POMIC, 86

susma hakkı - right to silence, 86

Ş

şantaj - blackmail, 87
şartname - conditions of the
contract, specifications, 87
şive gizleme, ağız değiştirme -
dialect disguise, 88
şüpheli görüşmesi - suspect
interview, 88
şüpheli havuzu - suspect pool, 88
şüpheli metin - suspected
document, 88

T

takma ad - pseudonym, 88
tanık ifadesi, tanık beyanı -
witness statement, witness
testimony, 89
tarafsızlık - impartiality, 89
tartışmalı yazarlık - disputed
authorship, 89
tasvirici adli dilbilim, betimleyici
adli dilbilim - descriptive
forensic linguistics, 89
tehdit mektubu - threat letter,
poison-pen letter, 89
tehlikeli belirsizlik, ölümcül
muğlaklık - pernicious
ambiguity, 89
tek kullanım - hapax legomenon,
90
tek örtüşümlü kelime, tek
örtüşümlü ifade - shared once-
only words, shared once-only
phrases, 90

teknik takip - technical surveillance, 90
telaffuz - pronunciation, 90
telif hakkı - copyright, 91
telif hakkı anlaşmazlığı - copyright disputes, 91
tescilli marka - registered mark, registered trademark, 91
ticari marka - trademark, 91
ticari marka ihlali - trademark infringement, 91
ticari marka koruması - trademark protection, 92
Timothy Evans vakası - Timothy Evans case, 92
titreme - tremor, 93
transkripsiyon - transcription, 93
tutarlılık - consistency, 93

U

Uluslararası Adli Fonetik ve Akustik Derneği, UAFAD - Association for Forensic Phonetics and Acoustics, IAFPA, 93
Uluslararası Adli ve Hukuki Dilbilim Derneği - International Association for Forensic and Legal Linguistics, IAFL, 94
Uluslararası Fonetik Alfabe, UFA - International Phonetic Alphabet, IPA, 94
Unabomber vakası - Unabomber case, 94
uyarı dili - language of attention, language of warnings, 96
uyarı etiketi - warning label, 96

uydurulmuş metin - fabricated text, 96
uygulamalı dilbilim - applied linguistics, 96
uygunsuz harf kullanımı - inappropriate capitalization, 97
uyruk tespiti için dil analizi, UTDA - language analysis for the determination of origin, LADO, 97

Ü

üslup belirleyicileri - style markers, 97

V

vasiyetname - will, 98
vekâletname - power of attorney, 98
vurkaç - hit and run, 98

W

web derlemi, ağ derlemi - web corpus, 99

Y

yabancı aksan - foreign accent, 99
yalan söyleme - lying, 99
yapay zekâ, YZ - artificial intelligence, AI, 100
yapısal ayrıntı - structural detail, 100
yasadışılığı kamufl etme - camouflaging illegality, 100

yasal tanım - legal definition, 101
yazar - author, 101
yazar değişmezleri - author's
invariant, writer invariant,
authorial invariant, 101
yazar eşleşirme - author
matching, 101
yazar içi çeşitlilik - within-author
variation, intra-author
variation, 101
yazar tanıma, yazar belirleme -
author identification, 101
yazarlararası çeşitlilik - between-
authors variation, inter-author
variation, 102
yazarlık - authorship, 102
yazarlık anlaşmazlıkları -
authorship disputes, 103
yazarlık anonimleştirme -
authorship anonymisation, 103
yazarlık atfı - authorship
attribution, 103
yazarlık doğrulaması - authorship
verification, 104
yazarlık gizleme - authorship
obfuscation, authorship
anonymisation, 104
yazarlık işaretleyicileri -
authorship markers, 104

yazı gizleme - writing disguise,
105
yazı izi - writeprint, 105
yazıbilim - graphology, 105
yazılı kanıt - written evidence, 105
yazım hatası - typographical error,
typo, missprint, 106
yazım, imlâ - orthography, 105
yeterli uyarı - adequate warning,
106
yetersiz uyarı - inadequate
warning, 106
yüksek sıklıklı kelime - high-
frequency lexicon, high-
frequency words, 107

Z

zanlı adına konuşma - speaking on
behalf of the target, 107
zanlıyı izole etme - isolating the
target, 107
zorbalık karşıtı mesaj - anti-
bullying messages, 108
zorbalık mesajları - bullying
messages, 108